

Назив на СЗ	Оператор за графичка подготовка и печатење
Код на СЗ	0310.40.02
Сектор	ГРАФИЧАРСТВО
Ниво на сложеност на работни задачи	IV (четврто)
Опис на занимањето	<p>Операторот за графичка подготовка и печатење извршува работни активности во печатница поврзани со подготовка за печатење и печатење на разни материјали во различни техники на печатење (офсет, флексо, сито, бакро, дигитален печат итн.). За реализација на своите активности, тој разликува типови на бои и пантони, видови и формати на хартија, користи .pdf датотеки. Го подготвува и одржува работното место пред и по печатењето, ја проверува техничката исправност на машините. Разликува и изработува копирни предлошки. Разликува видови на печатарски форми поврзани со техниката и начинот на печатење, знае да ги изработи и постави во машината и да ја подготви машината за печатење. Го реализира печатењето, проверува отпечатен табак со пантон карта, matchprint или пробен отпечаток, комуницира со колеги и претпоставени, евидентира податоци во различни записи. Ракува со системи за компјутерско водење на технолошките фази на графичка подготовка и печатење. Врши калкулација на потребните материјали за процесот и прави пресметка за чинење на производот</p> <p>Обезбедува безбедни услови за работа. Работи самостојно на извршување на работните задачи, поседува претпиремачки вештини, учи како се учи и има способност за работа под норма и тимска работа.</p>

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
1.	Планирање и организирање работни активности	Планира и организира сопствени работни активности	<ol style="list-style-type: none"> 1. Познава работа во печатница; 2. Разликува техники на печатење; 3. Познава одговорности и овластувања на еден печатар; 4. Подготвува работна документација; 5. Разликува процедура, упатство, запис. 6. Пополнува записи (електронски и на хартија) за евиденција на работата; 7. Ги организира сопствените дневни активности на работното место 8. Ги координира своите активности во координација со раководителот; 9. Следи тековни технички новитети во процесот на печатење;
2.	Подготовка за работа	Подготвува место за реализација на работните задачи;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Применува кодекс на облекување; 2. Носи заштитна опрема доколку тоа е потребно; 3. Проверува оперативен план за работа;

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			<ul style="list-style-type: none"> 4. Комуницира со своите соработници и претпоставени во врска со приоритетите за работа; 5. Знае да ја подготви машината за печатење; 6. Подготвува опрема и машини за работа; 7. Проверува работен налог и техничка документација; 8. Требува репроматеријал за реализација на налогот; 9. Внесува податоци во пишана и електронска форма во соодветните записи;
		Проверува техничка исправност на машината;	<ul style="list-style-type: none"> 1. Проверува претходно дефинирани точки на контрола на машината; 2. Разликува типови на грешки што машината ги пријавува електронски; 3. Знае што е подмачкување; 4. Препознава сензор што пријавува проблем; 5. Знае што претставува PH вредност; 6. Разликува притисок и компресија; 7. Препознава електронски и механички проблем; 8. Познава поими на англиски и германски јазик;
3.	Оперативни активности	- Собира информации за реализација на печатењето	<ul style="list-style-type: none"> 1. Проверува работни налози што треба да ги изработи; 2. Дефинира приоритети за работа во координација со својот раководител; 3. Дава предлози за редолсед на печатење; 4. Познава техники на печатење и доработка; 5. Познава типови на репроматеријали - хартии и нивни спецификации; 6. Разликува подготовка за печатење во RGB и CMYK системи на бои; 7. Познава типови на бои и пантони; 8. Работи со .pdf датотека 9. Разликува ознаки на табакот, мерни и контролни стрипови, знае што е пасер, грајфер, цајтна, меѓурез. 10. Познава карактеристики на растер и

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			<p>видови растер</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Идентификува причини за појавување на моаре 12. Препознава најчесто користени агли на печатење; 13. Познава начини на вртење на табакот во печатењето 14. Го познава процесот на изработка на печатарски форми 15. Познава уреди за компјутерско водење на процесот на печатење 16. Користи уреди за мерење на нанос на боја и интензитет (дензитометар, спектрометар) 17. Разликува и избира формати на хартии за печатење; 18. Разликува видови хартија според волумен и го познава процесот за нејзино добивање
		<p>- Прави детални проверки и подготовки пред печатење;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чита детално работен налог; 2. Проверува дали ги има сите потребни информации и записи; 3. Се советува со раководителот за сите нејасности и прашања; 4. Работи со уреди за компјутерска изработка на копирна предлошка и печатарска форма 5. Изработува копирна предлошка (филм) за соодветна техника на печатење 6. Изработува печатарска форма за соодветна печатарска техника 7. Го анализира квалитетот на изработената печатарска форма за дадената техника на печатење; 8. Користи Computer to Film и Computer to Plate технологии 9. Ги познава видовите печатарски бои и нивните додатоци; 10. Подготвува соодветен пантон како подготовка на налогот за печатење 11. Користи рецептура за мешање на бои 12. Ја подготвува подлогата за печатење; 13. Информира во случај на

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
		<p>- Печати по работен налог;</p>	<p>технички проблем;</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Поставува печатарска форма во машина; 15. Информира ако добиената печатарска форма не се совпаѓа со барањата во работниот налог; 16. Поставува прашања до други сектори во однос на печатењето ако е тоа потребно; 17. Ги координира активностите во процесот на производство заедно со другите сектори; <ol style="list-style-type: none"> 1. Сетира машина согласно работен налог 2. Проверува редослед на поставеност на печатарски форми; 3. Врши подготовка на уредите за вложување и изложување и на печатарскиот агрегат 4. Поставува соодветен материјал за печатење во машина; 5. Добива пробен отпечаток; 6. Препознава печатење во ЦМИК, пантон и други системи на бои; 7. Споредува matchprint со добиен отпечаток; 8. Обезбедува печатење на цел тираж; 9. Го планира отпадот во рамките на дозволените граници во зависност од техниката, тиражот и производот 10. Печати согласно со дефинирани параметри и типови на доработка на производ; 11. Користи Computer to Press и Computer to Print технологии 12. Обезбедува печатење на графички производи со неконвенционални и дигитални техники на печатење 13. Ги евидентира сите потребни информации во врска со печатениот производ; 14. Прави редовна контрола на печатен табак; 15. Мери нанос на боја на секој x табак; 16. Чисти и заштитува печатарска

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			<p>форма ако е тоа потребно;</p> <p>17. Ја контролира работата на машината во текот на целата работа;</p> <p>18. Презентира извршени работи пред претпоставениот;</p> <p>19. Пренесува соодветни информации при предавање на смена на соработник;</p>
		Одржува машина и опрема	<p>1. Ги чисти и одржува машината и опремата;</p> <p>2. Знае што е чиста производна линија;</p> <p>3. Проверува дефинирани контролни точки;</p> <p>4. Се грижи за хигиената на своето работно место;</p> <p>5. Пополнува записи за евиденција;</p> <p>6. Подготвува месечни извештаи за состојбата на машината;</p>
4.	Комерцијални активности	- Калкулира влезни трошоци	<p>1. Пресметува чинење на еден производ;</p> <p>2. Препознава елементи што влегуваат во калкулацијата за еден производ;</p> <p>3. Познава што значи шкарт и финансиска штета за компанијата;</p> <p>4. Знае основни цени на репроматеријали;</p>
5.	Административни активности	- Чита и пополнува техничка документација	<p>1. Чита работен налог и техничка документација;</p> <p>2. Чита и пополнува требовница, испратница, преносница;</p> <p>3. Пополнува записи за одржување;</p> <p>4. Изготвува дневни, месечни извештаи за работа;</p> <p>5. Пополнува запис за пријавување проблем на машина;</p> <p>6. Користи поими на англиски и германски јазик поврзани со графичарството;</p>
	Активности за обезбедување квалитет	- Контролира квалитет, во согласност со стандардите и нормативите за квалитет	<p>1. Применува нормативи и стандарди за квалитет;</p> <p>2. Го контролира квалитетот на влезните сировини, репроматеријалите и предметите за работа во текот</p>

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			<p>на процесот, како и готовите производи</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Ги контролира квалитетот и ефикасноста на работната операција; 4. Почитува рокови за изработка; 5. Почитува кодекс и етика на работа; 6. Чува деловни тајни и информации; 7. Проценува и препознава сопствени постигнувања и презема корективни мерки; 8. Информира на време за сите неусогласености; 9. Создава производ согласно со стандардите на работа на компанијата; 10. Чита и бара начини за сопствено усовршување; 11. Пополнува записи за контрола;
7.	Одржување и поправање опрема	Одржува опрема и средства за работа	<ol style="list-style-type: none"> 1. Евидентира исправност на опремата; 2. Пријавува потребни резервни и потрошни делови за навремена набавка и замена; 3. Ја следи исправноста на машината и потребата од редовно сервисирање; 4. Проверува дневни, неделни и месечни контролни точки;
8.	Комуникација	Комуникација со колеги, раководители и претпоставени	<ol style="list-style-type: none"> 1. Познава вербална и невербална комуникација; 2. Користи различни средства за комуникација; 3. Комуницира со колегите во однос на технички прашања; 4. Одржува соодветна култура на однесување и комуникација; 5. Комуницира со соработници и сервисери на англиски и/или германски јазик;
9.	Здравје, безбедност и заштита на работата и животна средина	Заштитува работна средина	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги применува основните правила за безбедност и заштита при работна; 2. Познава основи прописи и процедури за заштита при работа; 3. Посетува обука за БЗР; 4. Применува принципи за одржлив развој;

Знаење за занимањето / Вештини за занимањето

Знаење за занимањето:

- Знае да користи дигитални технологии и софтверски програми за реализација на работните задачи;
- Познава различни техники на печатење и доработка на различни печатени материјали (офсет, флексо, бакро, сито, тампон, дигитално печатење итн.);
- Познава начини на добивање на копирна предлошка;
- Разликува различни типови на хартии и картони, нивна спецификација, грамажа и формати;
- Познава типови на бои и пантони и знае да меша бои, како и растери и типови на растери;
- Работи со .pdf датотеки;
- Разликува начини на вртење на табакот во печатењето;
- Разликува различни облици на печатарски форми и опишува процес на нивна изработка;
- Толкува различни поими поврзани со печатењето (агол на печатење, моаре ефект...)
- Идентификува видови печатарски машини, нивни основни делови и опишува принцип на работа;
- Разликува различни системи (модел) на бои (RGB, CMYK и сл.);
- Идентификува различни типови на грешки при печатењето;
- Познава основни типови на опрема за мерење на квалитет на печат (дензитометар, спектрометар);
- Комуницира со соработници и претпоставени и знае што е организациска култура;
- Познава процедура и постапка за работа со работен налог;

Вештини за занимањето:

- Подготвува работна документација и организира сопствени дневни активности;
- Прима работни задачи и организира работа на работно место за реализација на печатење;
- Изработува копирни предлошки и печатарски форми;
- Користи Computer to Film, Computer to Plate, Computer do Press и Computer to Print технологии;
- Проверува техничка исправност на машина и се грижи за нејзино редовно одржување;
- Сетира машина согласно работен налог;

- Подготвува боја за печатење и меша различни бои за да добие пантон;
- Врши печатење на различни техники (офсет, флексо, сито, дигитален печат...) и тоа на различни типови репроматеријали;
- Води евиденција на сите потребни работи во различни записи;
- Мери нанос и интензитет на боја на печатен табак;
- Споредува печатен табак со matchprint;
- Изготвува дневни, месечни извештаи за работа на машина и подготвува извештаи во врска со нејзиното одржување;
- Користи одредени правила и прописи за заштита при работа;
- Применува принцип на одржлив развој.

<p>Клучни компетенции</p>	<p>Комуникација на мајчин јазик. Способен е да споделува, толкува и објаснува различни постапки за реализација на различни техники на печатење. Исто така способен е да применува техники на активно слушање, вербална и невербална комуникација на соодветен начин со соработници, и колеги од тимот во различни професионални, општествени и културолошки контексти. Способен е да користи и толкува различни видови на техничка документација, да чита работни налози, да пребарува собира и обработува информации и да користи професионален речник. Исто така способен е да аргументира во усна и писмена комуникација.</p> <p>Комуникација на странски јазик. Способен е да разбира информации и факти во усна и во писмена форма. Способен е да користи странски јазик во специфичен општествен и културен контекст поврзан со работата и да го надградува своето знаење и вештина во сферата на стручната терминологија.</p> <p>Математички компетенции и основни компетенции во областа на науката и технологијата. Знае да пресмета потребни количини на репроматеријал согласно претходно речење на табак или печатарска форма. При правење пресметки, ја утврдува цената врз основа на дадените понуди и ги утврдува потребниот материјал и опрема според предмер и пресметка. Користи и работи со техничко-технолошки алатки.</p> <p>Дигитални компетенции. Способен е да користи компјутерска техника, Microsoft Office (Word, Excel), Acrobat како и соодветни програми поврзани со машините за печатење.</p> <p>Учење како се учи.</p>
----------------------------------	---

	<p>Свесен е за потребата дека треба да стекнува, обработува и усвојува нови знаења и вештини заради личен напредок и унапредување на работата, применувајќи ги истите и унапредувајќи го процесот. Способен е да управува со сопственото учење, кариерата и работните рутини и е истраен кон автономното учење.</p> <p>Социјални/општествени и граѓански компетенции. Во секојдневното опкружување, способен е да покажува толерантност, да изразува и разбира различни гледишта, да создава доверба, да покажува флексибилност и адаптивност во нови ситуации и мотивиран е за работа во сопствената област. Има позитивен однос кон професионалните етички норми и вредности.</p> <p>Чувство за иницијатива и претприемништво. Покажува иницијатива за подобрување на изведбата. Придонесува за правилен развој на динамиката на изведбата, со иницијатива за примена на иновациите од областа на графичарството. Тој е креативен и иновативен во однос на новите техники и начини на печатење и константно сака да го унапреди своето знаење.</p> <p>Културолошка свест и културно изразување. Го препознава и почитува креативниот израз на идеи и искуства, поврзувајќи ги со самоподобрувањето на членовите на тимот. Ги приближува сопствените креативни ставови со размислувањата на другите членови на тимот, со што ќе ја подобрува ефикасноста во нивното работење.</p>
--	---

Посебни услови	Работи и работни задачи во/со: <ul style="list-style-type: none"> - Машина за печатење - Затворени простории - Работа под притисок и норма - Работа во стоечка положба
-----------------------	--

Законска регулатива, прописи и индустриски стандарди	<ul style="list-style-type: none"> - Закон за работни односи - Закон за безбедност и здравје при работа - Закон за заштита на лични податоци
---	---

Донесен од:	Министерство за труд и социјална политика
--------------------	---

Датум на одобрување	Решение бр.08-8129/14 Од 15.12.2017 година	Датум на ревизија	
----------------------------	---	--------------------------	--